USNESENÍ

Krajský soud v Českých Budějovicích rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Heleny Nutilové a soudců JUDr. Ing. Zdeňka Strnada, Ph.D., MPA a JUDr. Věry Balejové v právní věci

navrhovatelky: **1) H. D.**
bytem Ú. 6, okres P.

2) L. S.
bytem Ú. 51, okres P.

proti

odpůrcům: **1) Obecní úřad Útěchovice**

2) Sdružení nezávislých kandidátů Útěchovice
zastoupené zmocněncem Ing. O. P.

o návrhu na neplatnost voleb do zastupitelstva obce Útěchovice - konaných dne 5. a 6. října 2018,

takto:

I. Návrh **se zamítá.**
II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Volební stížnost

1. Návrhem doručeným Krajskému soudu v Českých Budějovicích dne 9. 10. 2018 se navrhovatelky domáhají vyslovení neplatnosti voleb do zastupitelstva obce Útěchovice konaných dne 5. a 6. října 2018.
2. Navrhovatelky uvedly, že odesílání volebních výsledků neproběhlo členem volební komise, ale Ing. O. P. - kandidujícím do zastupitelstva této obce. Starosta Ing. O. P. byl rovněž přítomen při sčítání hlasů, přičemž kandidoval do zastupitelstva, a proto nemohl být ve volební komisi a sčítat hlasy, sepisovat a zpracovávat výsledky voleb. Dále navrhovatelky namítají, že nejsou vyvěšeny výsledky voleb s počty hlasů jednotlivých kandidátů.
3. Navrhovatelka H. D. v podání došlém soudu dne 23. 10. 2018 uvedla, že členka volební komise M. Zanášková, na její dotaz, zda přišel zpracovávat volby na disketu starosta Ing. O. P., odpověděla „ano". Zapisovatelka D. I. neumí volby na počítači zpracovávat, vždy to dělal její manžel, místostarosta J. I. Výsledky voleb nijak nezpochybňuje, neboť jak Ing. O. P. i J. I. měli nejméně hlasů. Manželka starosty Ing. P. byla ve volební komisi, proto

starosta jí mohl klíče půjčit nebo měl kancelář odemknout a odejít. Navrhovatelka má další svědky, že starosta zůstal ve volební místnosti i po ukončení voleb - při sčítání hlasů.

II. Vyjádření účastníků

4. Dne 17. 10. 2018 bylo soudu doručeno vyjádření okrskové volební komise. Předsedkyně volební komise Ing. G. P. uvedla, že sčítání hlasů proběhlo pouze v přítomnosti volební komise, nikdo jiný se ho neúčastnil. Po sečtení hlasů byl vyplněn program pro tyto volby na PC umístěném v kanceláři obce Útěchovice, aby mohly být výsledky v elektronické podobě odvezeny na Městský úřad Pelhřimov. Vyplňování proběhlo pouze za přítomnosti zapisovatelky D. I. a předsedkyně okrskové volební komise Ing. G. P., nikdo jiný přítomen nebyl. Výsledky voleb na flash disku byly odvezeny pouze zapisovatelkou a předsedkyní okrskové volební komise na Městský úřad Pelhřimov, kde byly zkontrolovány a odevzdány. Dosavadní starosta Ing. O. P. - při sčítání a nakládání s volebními lístky - nebyl přítomen. Před započetím sčítání pouze zapnul počítač v kanceláři a ukázal zapisovatelce a předsedkyni ikonku programu pro volbu na ploše PC. Navrhovatelky nebyly při sčítání voleb přítomny, takže není zřejmé, kde přišly k informacím, že volby a sčítání neprobíhaly podle zákona. Výsledky voleb byly zveřejněny. Ostatní členky volební komise rovněž uvedly, že se Ing. P. sčítání hlasů a zadávání výsledků do počítače nezúčastnil.

5. Starosta Ing. O. P. se ve vyjádření ze dne 18. 10. 2018 ohradil proti tvrzení, že byl přítomen sčítání hlasů, a že by obsluhoval výpočetní techniku při zadávání dat. Zapisovatelka program pro zadávání dat užívá dlouhodobě a nemá problém při jejich zadávání. Při každých volbách dochází před ukončením hlasování odemknout kancelář a spustit výpočetní techniku. Kancelář obecního úřadu je ze zcela logických důvodů během hlasování uzamčena. Poskytnutí klíčů od obecního úřadu by bylo velmi problematické s ohledem na ochranu osobních údajů, které jsou obcí vedeny a jsou fakticky přístupné pouze v kanceláři obecního úřadu. Starosta jmenoval všechny členy volební komise, neboť u nízkého počtu obyvatel obce Útěchovice je problém získat někoho k účasti ve volební komise, a proto starosta využil zkušených členů volební komise, kteří jsou ochotni tuto funkci vykonávat. Zapisovatelka byla jmenována s ohledem na její dlouhodobé zkušenosti. V případě, kdy kandidovalo 7 kandidátů jako jedna volební strana a není žádný protikandidát, postrádá jakékoliv ovlivňování voleb smysl.

6. Soudu byly doručeny volební lístky pro volby do zastupitelstva obce Útěchovy, volební obálky pro zastupitelstva obce Útěchovice, seznam voličů a výsledky voleb.

7. Ze zápisu voleb do zastupitelstva obce Útěchovice, okres Pelhřimov, konaných ve dnech 5. a 6. 10. 2018 je zřejmé, že v obci Útěchovice byl jeden volební okrsek, jedna volební strana Sdružení nezávislých kandidátů Útěchovice, kdy za toto volební stranu kandidovalo 7 kandidátů, a to Ing. O. P., J. I., J. V., J. S., P. V., M. D. a V. F. Celkový počet osob zapsaných do výpisu ze seznamu voličů bylo 55, celkový počet voličů, kterým byly vydány úřední obálky, bylo 41 a počet odevzdaných úředních obálek byl rovněž 41. Z výsledků voleb vyplynulo, že do zastupitelstva obce Útěchovice získal Ing. O. P. 30

hlasů, J. I. 22 hlasů, J. V. 31 hlasů, J. S. 30 hlasů, P. V. 34 hlasů, M. D. 35 hlasů a V. F. 33 hlasů. Celkem strana získala 215 hlasů.

III. Právní názor soudu

8. Krajský soud se návrhem zabýval podle § 90 odst. 1 zák. č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s.ř.s."), a dospěl k závěru, že návrh není důvodný.

9. Podle ustanovení § 90 odst. 1 s.ř.s. a č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí, v platném znění, může se občan, politická strana nebo nezávislý kandidát nebo sdružení nezávislých kandidátů a sdružení politických stran nebo politických hnutí a nezávislých kandidátů návrhem domáhat rozhodnutí soudu o neplatnosti voleb, o neplatnosti hlasování nebo neplatnosti volby kandidáta.

10. Podle § 90 odst. 2 s.ř.s. jsou účastníky řízení o návrhu na neplatnost voleb nebo na neplatnost hlasování navrhovatel, příslušný volební orgán, politická strana, sdružení nezávislých kandidátů nebo sdružení politických stran nebo politických hnutí a nezávislých kandidátů, na jejichž kandidátní listině byl uveden kandidát, jehož volba byla napadena, nebo nezávislý kandidát.

11. To vyplývá i z ustanovení § 60 odst. 1 zákona č. 491/2000 Sb., v platném znění, kdy podáním návrhu na neplatnost hlasování, na neplatnost voleb nebo na neplatnost volby kandidáta se může domáhat ochrany u soudu každá osoba zapsaná do seznamu voličů ve volebním okrsku, kde byl člen zastupitelstva obce volen, jakož i každá volební strana, jejíž kandidátní listina byla zaregistrována pro volby do tohoto zastupitelstva. Návrh je třeba podat nejpozději 10 dnů po vyhlášení výsledků voleb do zastupitelstev obcí Státní volební komisí.

12. Podle § 60 odst. 3 téhož zákona návrh na neplatnost voleb může podat navrhovatel, má-li za to, že byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který hrubě ovlivnil výsledky voleb.

13. Podle § 90 odst. 3 s.ř.s. soud rozhodne usnesením, a to do dvaceti dnů poté, kdy návrh došel soudu - jednání není třeba nařizovat.

14. Soud se zabýval splněním procesních náležitostí podaného návrhu a uzavřel, že návrh byl podán včas, a to aktivně legitimovanými subjekty, neboť obě navrhovatelky byly zapsány do seznamu ve volebním okrsku obce Útěchovice.

15. Z citované právní úpravy vyplývá, že návrh na neplatnost voleb či hlasování může podat navrhovatel, má-li za to, že byla porušena ustanovení zákona o volbách do zastupitelstev obcí způsobem, který mohl ovlivnit výsledky hlasování. Podle ustálené rozhodovací praxe Nejvyššího správního soudu je třeba primárně vycházet z předpokladu, že zveřejněné výsledky voleb odpovídají skutečné vůli voličů. Je proto vždy na navrhovateli, aby předložil důkazy nebo alespoň zvlášť významné indicie o tom, že tomu tak nebylo (srovnej usnesení Nejvyššího správního soudu sp. zn. VOL 58/2017). Všechny vady či pochybení je vždy nutné poměřovat jejich dopadem na výsledek voleb do zastupitelského orgánu, neboť řízení je založeno na ústním principu ochrany rozhodnutí, které vzešlo z vůle většiny vyjádřené svobodným rozhodováním a respektujícím práva menšiny (článek 6 Ústavy). Rozhodnutí voličů lze změnit jen ve výjimečných případech, kdy vady volebního procesu způsobily anebo mohly prokazatelně způsobit, že voliči rozhodli jinak. Přitom platí

vyvratitelná domněnka, že volební výsledek odpovídá vůli voličů. Je proto třeba předložit důkazy k jejímu vyvrácení, a to tím, kdo volební pochybení namítá. Funkce soudu v rámci přezkumu voleb nemůže být vykládána široce, že by v konečném důsledku měla nahrazovat či doplňovat činnost volebních orgánů na základě spekulativně formulované námitky (srovnej usnesení Nejvyššího správního soudu sp. zn. VOL 82/2006).

16. Řízení o návrhu na neplatnost voleb je řízením sporným, pro které platí povinnost navrhovatele tvrdit pro rozhodnutí ve věci významné skutečnosti a označit důkazy k prokázání svých tvrzení. Soud nemůže v uvedeném řízení doplňovat či domýšlet chybějící tvrzení navrhovatele nebo z vlastní iniciativy dohledávat důkazy, neboť by narušil rovnost účastníků řízení podle článku 1 Listiny základních práv a svobod vyjádřenou v článku 36 odst. 1 této Listiny.

17. Soud zdůrazňuje, že podle ustálené judikatury ve věcech volebních je navrhovatel stižen břemenem tvrzení a břemenem důkazním k vyvrácení správnosti volebních výsledků. Aby soud přistoupil k přepočtu hlasů či k přezkoumání správnosti jejich posouzení na základě důkazně nepodložené volební stížnosti, musela by jej k tomu v konkrétním případě přimět zvlášť významná indicie způsobilá vyvolat pochybnosti o správnosti vyhlášeného výsledku voleb. Při posuzování důvodnosti volebních stížností je totiž standardně postupováno ve třech krocích. Tento algoritmus posuzování volebních stížností zformuloval Nejvyšší správní soud poprvé v případě řízení o stížnost na neplatnost volby kandidáta ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2004 (srovnej usnesení ze dne 2. 7. 2004, sp. zn. VOL 6/2004, publ. pod č. 354/204 Sb. NSS). Jedná se o univerzální postup používaný v rámci soudního přezkumu výsledků všech typů voleb. Jeho podstata spočívá v tom, že si soud postupně pokládá tři otázky a teprve pokud odpověď na všechny z nich bude kladná, může stížnosti vyhovět a rozhodnout o neplatnosti voleb, hlasování, či volby kandidáta. Jedná se o podmínku protizákonnosti, která znamená porušení některých ustanovení volebního zákona, anebo porušení jiných právních předpisů než výhradně volebního zákona, a to v těch případech, kdy se z obsahového hlediska jedná o právní předpisy vážící se na volební proces a které z hlediska závažnosti dosahují ústavní intenzity. Druhou podmínkou je naplnění existence přímého vztahu mezi touto protizákonností a výsledkem voleb. Poslední podmínka spočívá v prokázání zásadní intenzity této protizákonnosti, která ve svých důsledcích musí přinejmenším výrazně zpochybnit volební výsledek, což znamená, že je možnost se důvodně domnívat, že pokud by k protizákonnému jednání nedošlo, dopadly by zřejmě volby odlišně.

18. Navrhovatelky v daném případě mají za to, že volby jsou neplatné, jestliže odesílání volebních výsledků neproběhlo členem volební komise, ale Ing. O. P., který kandidoval do zastupitelstva obce a který byl rovněž přítomen při sčítání hlasů.

19. Soud se proto zabýval tím, zda je dána významná indicie, která by mohla způsobit chybné sčítání odevzdaných hlasů v daném okrsku, tedy soud se zabýval tím, zda navrhovatelkami popsaným způsobem došlo k porušení volebního zákona, a to způsobem, který mohl ovlivnit výsledky voleb a hlasování v obci Útěchovice.

20. Z § 40 odst. 1 vyplývá, že v místnosti, kde okrsková volební komise sčítá hlasy, mají právo být přítomni zaměstnanci Českého statistického úřadu, kteří mají pověření podle § 9 odst. 2 písm. e), zaměstnanci obce, kteří mají osvědčení podle zvláštního právního předpisu,

členové Státní volební komise a jejího sekretariátu, jakož i osoby, kterým k tomu dala povolení Státní volební komise.

21. Z vyjádření starosty obce, předsedkyně okrskové volební komise a členek okrskové volební komise vzal soud za prokázané, že starosta obce byl před sčítáním hlasů přítomen v budově obecního úřadu. Přítomnost starosty obce v budově obecního úřadu je nesporná. Sporným však zůstává důvod přítomnosti starosty. Navrhovatelky spojují přítomnost starosty obce v objektu obecního úřadu se sčítáním hlasů a s odesláním volebních výsledků. Tvrdí, že volební výsledky nebyly odeslány členem volební komise, ale Ing. O. P., kandidátem do zastupitelstva obce. Starosta zcela popřel tvrzení navrhovatelek, že byl přítomen sčítání hlasů a že obsluhoval výpočetní techniku při zadávání dat. Přítomnost v objektu volebního úřadu odůvodnil tím, že před ukončením hlasování při každých volbách dochází odemknout kancelář a spustit výpočetní techniku, neboť kancelář obecního úřadu je během hlasování uzamčena. Rovněž předsedkyně okrskové volební komise Ing. G. P. uvedla, že sčítání hlasů, tedy vysypání obálek z volební urny, shromáždění volebních lístků, jejich roztřídění a následné sčítání hlasů proběhlo pouze v přítomnosti volební komise, nikdo jiný se sčítání hlasů nezúčastnil. Po sečtení hlasů byl vyplněn program pro tyto volby na PC umístěném v kanceláři obecního úřadu Útěchovice, výsledky voleb byly odvezeny zapisovatelkou a předsedkyní okrskové volební komise na Městský úřad Pelhřimov, kde byly odevzdány. Dosavadní starosta Ing. O. P. se sčítání ani jiného nakládání s volebními lístky nezúčastnil, pouze před započetím sčítání zapnul počítač v kanceláři. Uvedené skutečnosti rovněž potvrdily všechny členky okrskové volební komise. Starosta obce tedy přítomnost v budově obecního úřadu zdůvodnil potřebou vytvořit podmínky pro činnost okrskové volební komise.

22. Za této situace není tvrzení navrhovatelek o porušení § 40 odst. 1 volebního zákona doloženo, naopak bylo vyvráceno stanoviskem starosty obce, které považuje soud za zcela logické. Soud nepovažuje za neobvyklé, natož pak v rozporu se zákonem, jestliže starosta byl v budově obecního úřadu přítomen v souvislosti s plněním úkolů potřebných k zajištění činností okrskové volební komise. Jeho přítomnost dle soudu byla nezbytná za účelem zajištění řádného chodu a činnosti volební komise.

23. Zcela vyvráceno, a to stanovisky členek okrskové volební komise, je tvrzení navrhovatelek, že byl starosta přítomen sčítání hlasů a odesílal výsledky voleb. V dané věci, pokud jde o přítomnost starosty obce při sčítání hlasů, navrhovatelky neunesly důkazní břemeno.

24. Soud připomíná, že výkon funkce člena volební komise je vázán slibem podle § 17 odst. 4 volebního zákona, jehož složením se členové volební komise zavazují vykonávat svědomitě a nestraně svoji funkci a řídit se přitom Ústavou, zákony a jinými právními předpisy. Je proto jen stěží představitelné, že by se členky okrskové volební komise tomuto slibu zpronevěřily a připustily tak inflagrantní porušení volebního zákona, které naznačují navrhovatelky. Soud uvádí, že s výjimkou doby zjišťování výsledků voleb - může ve volební místnosti setrvat - kterýkoliv občan, pokud nenarušuje jejich průběh. Tento závěr je nutno dovodit z § 40 odst. 1 volebního zákona, který upravuje omezení přítomnosti v místnosti, kde okrsková volební komise, sčítá hlasy, pouze ve vztahu k době sčítání hlasů. Z toho vyplývá, že mimo uvedenou dobu má přístup - jak do volební místnosti, tak i do budovy, kde se volební místnost nachází, kdokoli. Za pořádek ve volební místnosti - pak odpovídá podle § 35 odst. 1 volebního zákona předseda okrskové volební komise.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. P.

25. Nad rámec shora uvedeného soud konstatuje, že i kdyby bylo prokázáno, že k porušení volebního zákona navrhovatelkami popsaným způsobem došlo, nebylo by v tomto případě možné dospět k závěru, že by tímto způsobem mohl být ovlivněn výsledek hlasování či voleb. Navrhovatelky ani nenamítají, že by bylo manipulováno s hlasovacími lístky, neboť nezpochybňují výsledek hlasování a sčítání hlasů.

26. Z dikce § 60 odst. 3 zákona č. 491/2001 Sb. vyplývá, že návrh na neplatnost voleb je důvodný při splnění tří předpokladů, a to že musí být dána protizákonnost spočívajících k porušení některého ustanovení volebního zákona, dále musí být dána příčinná souvislost mezi touto protizákonností a celkovým počtem hlasů odevzdaných pro určitou volební stranu nebo její jednotlivé kandidáty a konečně musí být dána i zásada zásadní intenzita této protizákonnosti, která v konkrétním případě musí dosahovat takového stupně, že je možno důvodně předpokládat odlišné výsledky voleb, tedy jiné složení zastupitelského sboru, pokud by k takovémuto jednání nedošlo. V předmětném případě soud dospěl k závěru, že žádná konkrétní skutečnost nenasvědčuje tomu, že by přítomnost starosty v budově obecního úřadu měla způsobit odlišný výsledek voleb, který navrhovatelky ani nezpochybňují.

27. K přihlédnutím ke shora uvedenému soud uzavřel, že porušení volebního zákona způsobem tvrzeným navrhovatelkami neshledal, a proto návrh jako nedůvodný zamítl (§ 90 odst. 3 s.ř.s.).

28. O nákladech řízení bylo rozhodnuto podle § 93 odst. 4 s.ř.s., podle kterého ve věcech volebních nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení.

29. Toto usnesení bude doručeno účastníkům a bude vyvěšeno i na úřední desce, právní moci nabývá dnem vyvěšení (§ 93 odst. 5 s.ř.s.).

Poučení:

Proti tomuto usnesení není kasační stížnost přípustná (§ 104 odst. 1 soudního řádu správního).

Krajský soud v Českých Budějovicích dne 30. října 2018

Mgr. Helena Nutilová v. r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje J. P.